

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 543. Qualiter extinguatur debitum citra solutionem realem & naturalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

Sed etiam spectato jure canonico, utpote in quo nullus sit textus generaliter indulgens talem purgationem moræ. De cætero in eo, qualiter intelligendum illud *in continenti* & *confestim*: non convenit inter AA. dum alii intelligunt quadrimestre, alii bimestre, alii spatium trium die-

rum, alii usque ad litis contestationem, alii usque ad sententiam exclusivè. Rectius Castrop. cum Menoch, censet, id relinquendum arbitrio Judicis, qui spectata debiti & debitoris qualitate, id extendit & coarctabit juxta *L. sita quis ff. de j. ff. de V. O.*

CAPUT III.

De extinctione debiti, condictione, & probatione factæ solutionis.

Quest. 543. Qualiter extinguatur debitum citra solutionem realem & naturalem.

R Esp. Ipso jure extinguitur debitum seu obligatio citra aliam rei debitæ solutionem realem seu traditionem oblatione, ob signatione, depositione pecuniæ debitæ, etiam invito creditore, modò solenniter fiant, de quo paulò post. *L. 9. c. h. t. l. 41. ff. l. 19. c. de usur. l. 1. §. 36. ff. de positi.* Lauterb. *ad ff. h. t. §. 36.* Stru. & Muller. *ibidem* th. 79. Et primò quidem oblatio fieri potest omnibus, quibus solvi potest, & ab omnibus à quibus solvi potest. Lauterb. §. 37. & 38. Alia est verbalis, quæ fit, dum non habens pecuniam aliãve rem debitam, verbo solum offert se paratum ad solvendum. Alia realis, dum res debita præfens offertur. Hæc iterum alia est nuda, in qua præter oblationem aliud nihil intervenit. Alia solennis, quæ adjunctam habet ob signationem & depositionem. Unde etiam hic modus tollendi obligationem modò oblationis, modò ob signationis nomine per se & simpliciter posito denotabatur. Muller. *l. c. lit. n.* Ut autem oblatio liberet ab obligatione, requiritur primò, ut creditor sine justa causa solutionem recipere recuset. Secundò, ut sit realis, sive ut realiter actualiter pecunia præfens offeratur; verbalis enim non sufficit. *L. 9. c. h. t.* Lauterb. §. 42. Exceptis tamen casibus quibusdam, puta, si nullatenus creditor recipere velit debitum, si peregre absit, si copiam sui non faciat, sed malitiosè se abscondat. Si incertus sit debitor, quantam summam debeat, dum v. g. fuit debitor ex tutela administratione. Muller. *l. c. lit. d.* plures casus videri possunt apud Schultz. *tr. de oblat. ob sign. c. 8. per totum.* Sed neque realis nuda oblatio videtur sufficere, quamvis ea purget moram. *L. 33. §. fin. ff. de V. O. periculum rei transferat in creditorem. l. 72. ff. h. t. l. 17. ff. de peric. & comm. rei vend.* Stru. *l. c. lit. e.* Muller. *ibidem.* Solvat antichristin, ut Idem arg. *l. 111. c. h. t.* quin & secundum aliquos, ut videre est apud eundem, liberet ab ipsa obligatione, si non ipso jure, saltem ope exceptionis. Tertio requiritur, ut res ipsa offeratur, (quamvis sicut quandoque aliud pro alio offerri possit) in debita quantitate & totius debiti. *cit. l. 9.* exceptis iis casibus, in quibus aliàs particulari solutioni locus est. Et quidem fortis unà cum interessè & usuris. *l. 41. ff. h. t. l. 6. & 19. c. de usur.* Lauterb. §. 40. Carpz. *l. 5. resp. 99.* item in eadem bonitate & qualitate, quæ fuit tempore contractus. Idem. Item in moneta, quæ tunc fuit. Gail. *l. 2. obs. 73. n. 9.* Mynf. *cent. 4. obs. 1.* Carpz. *p. 2. c. 28. d. 4. & 5.* & alii,

ad quos remittit Muller. *l. c. lit. a.* Quarto, ut fiat tempore congruo & loco opportuno, qui est ille, ubi peti potest, scilicet locus contractus vel domicilii creditoris, sicut dictum supra de solutione. *L. 39. ff. h. t.* Carpz. *l. c.* Lauterb. §. 42. Muller. *l. c. §.* Quinto pecuniæ præsentatio fiat, non in pera vel marsupio, *l. 2. c. de usur.* sed adnumerando illam; cum constare debeat, an summa oblata congruat cum debito. Nisi tamen creditor statim expressis verbis solutionem accipere recuset; tunc enim adnumeratio opus non est. Caroc. *de oblat. q. 7. n. 2.* Scacc. *de commerc. & camb. §. 2. gl. 5. n. 155.* Muller. *l. c.* Carpz. *l. c. n. 4. & 5.* Lauterb. §. 42. citatis Gratian. Meresehot. & aliis. Sextò, ut fiat testato, nimirum coram duobus testibus, quam tamen testium præsentiam, non tam solennitatis, quam probationis ergo requiri, ait Carpz. *l. c. n. 21.* ut nimirum, si creditor neget totam summam probare pecunia justo tempore & loco oblatam debitor in ista testatione probationem paratam habeat. Zanger. *de except. p. 3. c. 2. n. 78.* Lauterb. Muller. *l. c.* qui tamen etiam testibus mortuis vel absentibus creditori super oblatione legitime juramentum deferre potest. Schultz. *tr. de oblat. & confign. c. 4. n. 19.* Lauterb. Muller. *l. c.* Porro citra ob signationem & depositionem sola oblatio, si ante eam cursus usurarum necdum fuit inchoatus, impeditur. *L. 111. c. h. t.* Negusant. *de pign. p. 5. memb. 3. p. 2. n. 2.* Muller. *l. c. lit. e.* ita tamen, ut id procedat in contractibus bonæ fidei, & non in contractibus stricti juris, in quibus stipulatio usurarum facta, dum in his in ordine ad hunc effectum opus adhuc sit oblatio & depositione, ut Pet. Barbof. *in l. scilicet smora. ff. solut. matr. n. 73.*

2. Secundò oblatione legitime facta sequitur alter actus, nimirum legitima confignatio rei debitæ. Ad quam requiritur primò, ut fiat præsentate creditore, vel, si is absens, illo legitime citato ad videndum pecuniam legitime ob signari & deponi. Lauterb. §. 43. dicens, quòd quidem de jure communi id non requiritur arg. *L. 6. & 19. c. de usur.* ita tamen hodie plerumque obtinere. arg. *L. 47. ff. de re judic.* ita etiam, ut si plures sint creditores, omnes citari debeant. Secundo coram Judice competente, & si ejus copia haberi nequit, coram honestis personis cum protestatione, ut Barbof. *ad cit. l. 19. n. 30.* Tertio, ut pecunia coram eodem vel testibus numeretur, ut constet totum debitum deponi. Lauterb. *l. c.* citatis Schultz. Carpz. & aliis, dicens sic utiliter servari communiter, etsi de jure communi talis solennis prænumeratio non requiritur. Quarto, ut pecunia in sacculum aut citam immissa ob signetur annulo signatorio vel sigillo, vel signo à deponente aliusve honestis testibus adhibitis, & in nonnullis judiciis à solo Judice. Lauterb. *l. c.* citatis iisdem. Muller. *l. c. lit. e.* qui

qui tamen excludi faminas earumque signa, utpote quæ in alienis negotiis fidem non mereantur, ex Hopping, *de iure sigillorum*. c. 4. n. 82. asserit.

3. Tertiò sequitur depositio rei debitæ, quæ, prout hîc sumitur, est solennis & legalis pecuniæ debitæ depositio, principaliter facta gratiâ dissolvendæ obligationis habita pro solutione; quin & ipsa solutio civilis, habens vim veræ ac naturalis solutionis per se, & non ope exceptionis, liberans debitorem ab obligatione, uti fusè probat Muller. *l. c. lit. n.* quæ tamen intelligenda, si præcesserit obligatio & obligatio. Ac proinde distinguitur à depositione facti, quæ non est modus tollendi, sed constituendi obligationem. De quibus vide Muller. *l. c. lit. n.* Ad eam præter ea, quæ diximus requiri ad obligationem & consignationem ac præcipue præter citationem debitorem ad videndum rem deponi, quâ omisâ totus actus depositionis redditur nullus. Muller. *l. c. lit. d.* nisi tamen, ut Idem, *Judicis iusu* deponat debitor, & creditor ipse non satisfecerit contractui inter ipsum & debitorem inuito. Requiritur primò, ut eam præcedat obligatio & consignatio, sine quibus non est solennis nec utilis ad extinguendam obligationem. Muller. *l. c. lit. d.* Secundò, ut fiat coram Judice competente, qualis est Judex proprius creditoris, nisi solutio fiat in alio loco destinato. Muller. *l. c. lit. r.* Tertiò in loco tuto. *l. 28. §. fin. ff. de admin. & peric. tutor.* Quavis autem, quis locus habeatur pro tuto, non ita definitum, censent tamen communiter AA. eo nomine venire locum publicum, pro quali olim apud Romanos habebantur ædes sacræ. Muller. *lit. o.* hodie plerumque fit hæc depositio in loco iudicii; minimè verò privatim apud privatum, nisi id fiat prævia competentis additione, aut adhibitis Notario & testibus. Lauterb. §. 44. citatis Schult. Carpz. & Zanger. Porrò objectum hujus depositionis non sunt res immobiles aut etiam incorporales debitæ; quia tangi & consequenter obfignari nequeunt; cum tamen consignatio necessario præsupponatur ad depositionem. Lauterb. §. 40. Muller. *cit. th. 79. lit. a.* Non tamen exinde in animalibus realem oblationem, & in immobilibus & incorporalibus verbalem sufficere, seu esse loco depositionis, & debitorem statim liberare ab obligatione, asserit apud Muller. Brunem. *in l. 19. c. de usur. n. 6.*

4. Effectus autem depositionis hujus solennis præter liberationem debitorem ab obligatione (qui est effectus principalis) minus principales & quasi accessorii sunt sequentes. Primò quod sistat cursum usurarum. *L. 19. c. de usur.* ita ut debitor usuras, sive per stipulationem promissas, sive ob moram officio juris debitas amplius solvere non compellatur. His non obstante *l. 7. ff. de usur.* ubi dicitur, nummos steriles esse non debere, si debitor post depositionem conventus moram fecerit in solvendo. Nam loquitur de casu, quo debitor nummos ante depositos rursus ad se recepit ex deposito. Muller. *l. c. lit. n.* cum Brunem. *ad cit. l. n. 1.* Secundò quòd per eam liberentur pignora, si quæ data. *L. fin. de luit. pignor. L. 10. c. de pign. L. 6. §. 9. de usur.* Unde & debitor contra creditorem instituire potest actionem pignoratitiam ad reddenda illa. *cit. l. fin.* non tamen propria auctoritate pignora occupare. Et si hoc fecerit, tam de Jure civili quàm canonico cadit dominio eorum. Muller. *l. c.* Similiter & cautionem & chirographum repetere potest per conditionem sine causa. *L. 2. c. de condit. ex leg.* Tertiò, quòd & fidejussor-

R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. III.*

rum, si qui dati, tollatur obligatio, sive ipsi, sive principalis debitor deposuerint. *L. 64. ff. de fidejuss.* Manz. *ad §. 6. Inst. de fidejuss. n. 4.* Negufan. *de pign. p. princ. §. memb. 3. p. 3. n. 81.* Muller. *l. c. unde & fidejussori adversus creditorem statim competit actio mandati non tantum ad principale debitum consequendum, sed & ratione cujusvis damni vel interesse. L. si fidejuss. ff. mandati.* Manz. *l. c. n. 5.* Quartò, quòd transferat periculum rei depositæ in creditorem, qui moram fecit in recipienda re deposita. *L. 19. c. de usur.* Muller. *l. c. citatis Brillon. & Christian.* cum semper casus & periculum ad moratorem spectet. *L. 23. §. seq. ff. de V. O.* ex quo sequitur, quòd, si bonitas monetæ depositæ fuerit mutata, hoc quoque damnus pertineat ad creditorem; cum post moram, non solum rei interitus, sed & ejusdem deterioratio & diminutio ei damnosa esse debeat. Carpz. *l. 2. resp. 100. n. 11.* Muller. *l. c.* Cujus proinde translationis periculi ratio non est, quod per depositionem transferatur dominium rei depositæ in creditorem, ut vult Carpz. *l. c.* id enim verum non est; cum deponenti liberum maneat rem depositam ad se recipere; non obstante, quòd debitor eo animo rem deposuerit, ut fiat creditoris; cum & hoc simul egisse censetur, quàm diu ei data non sit, ipse eam recipere queat. Muller. *l. c. lit. n. junct. l. 5.* Ut autem dictos effectus habeat depositum juris, requiritur insuper, ut duret obfignatio & dispositio in eadem causa; siquidem, si antequam creditor rem accipiat, debitor eam repetierit & receperit, fingitur & habetur, ac si nunquam eam deposuisset. *L. si priusquam. c. de distract. pign.* adeoque omni effectu destituitur, & nullatenus debitori prodest. Schneidevv. *ad §. fin. Inst. quib. mod. toll. oblig. n. 17.* Donell. *l. 16. comm. c. 14. p. 683.* Brunem. *ad l. 19. c. de usur. n. 8.* Muller. *l. c. lit. r.* in tantum etiam hoc procedere cum Carpz. *p. 2. c. 30. d. 24.* dicens, ut licet debitor sub cautione pecuniæ depositam recipiat ad se, nihil teneatur ad interesse, si deinceps ad solutionem condemnatur.

5. Operatur quoque hæc depositio effectus suos respectu creditoris, nimirum amissionem omnium actionum adversus debitorem & fidejussores ei competentium. Item ut, si creditor depositum accipere velit, competat ei actio in rem seu rei vindicatio adversus depositarium & quoscunque rei depositæ possessores; non autem adversus debitorem, nisi is depositum receperit. Muller. *l. c. citatis Carpz. Schultz. Castrenf.* intelligendumque id, non de actione reali & directa; cum dominium rei depositæ in eum translatum non sit, utpote deficiente traditione; sed de actione utili, quæ quasi domino dari solet, ut ei ex æquitate conceditur. In cujus concessionis causa assignanda non conveniunt AA. ut videre est apud Muller. Item effectus illius est, ut detur creditori actio depositi adversus depositarium iterum ex æquitate, non ex ratione stricti juris; cum inter eum & creditorem nulla intercesserit conventio; & quidem non directa, sed utilis saltem. De quo fusius agentem vide Mullerum.

6. Illud ad calcem hujus quæst. notandum cum Lauterb. §. 45. citante Trentacinq. *l. 3. de oblat. resp. 1. n. 3. §. 4.* dicta tria requisita ad oblationem, consignationem, depositionem cumulativè debere concurrere, ita ut, si unum deficiat, obligatio debitoris non tollatur, & actus totus vitietur; cum paria sint non deponere & non legitimè depo-

deponere, unde dum dictum in antecedentibus, de positione liberari debitorem, id intelligendum; præcedentibus aut concomitantibus cæteris; quamvis & singula, etiam minus solennia, habeant suos effectus, ut dictum in antecedentibus.

Quæst. 544. Qualiter per remissionem creditoris extinguatur debitum.

R Esp. Primò in genere: Dubium non est, remissione creditoris solvi obligationem debitoris. *L. fundum. §. Titio ff. de legat.* ubi dicitur remissionem debiti esse virtuales solutionem. Neque valor hujus remissionis impeditur, quòd debitor haberet non solvendi debitum; cum is animus voluntariæ remissioni & donationi non obstat. Per. Nav. *de rest. l. 4. c. 5. n. 29.* Castrop. *tr. 32. d. 1. p. 26. §. 5. n. 1.* de Lugo *d. 21. n. 48.* Requiritur tamen ad hoc primò, quòd debitor ab hac remissione non impediatur; puta, si debitum quoque sit alterius. v. g. dum debitum est famæ restituendæ religioso, ut pote quod est totius religionis, item debitum filii-familias, servi, uxoris, cujus illi non habent administrationem. Castrop. *l. c. n. 2.* uti etiam quandoque jure positivo aliqui creditores ad dictam remissionem faciendam inhabiles redduntur ob fraudes, quæ in dicta remissione intervenire possunt. v. g. Canonici, ut possint distributiones remittere aliis Canonici à choro sine legitima causa absentibus juxta *Trid. sess. 24. c. 12. de reform.* Castrop. *l. c. n. 3.* apud quem vide alia hujus exceptionis exempla. Secundò requiritur, ut remissio fiat liberè; nulla enim remissio facta ab ebrio, amente; quia non est actus humanus. item extorta à creditore incusso ei metu, vel fraude commissa à debitore falsò fingente se esse pauperem & impotentem solvere, item precibus importunis quas mavult creditor evitare, quàm debitum sibi solvi, extorta, ut Nav. *in man. c. 16. n. 17.* Less. *l. 2. c. 17. n. 48.* Sanch. *de matr. l. 4. d. 10.* Castrop. *l. c. n. 4.* de Lugo. *n. 46.* ubi etiam, quòd, si creditor partem debiti remittat; quia non sperat aliter ullam solutionem, remissio facta valeat, debitore nolente solvere, nisi per litem aliasve vias creditori molestas, quod autem aliqui dicunt remissionem non fore liberam, adeoque nullam, si fiat non præsentata creditori solutione, ex eo, quòd creditor visà pecunià, fortè non remitteret, meritò rejicitur à Molin. Sor. Nav. Less. & aliis apud de Lugo. *l. c. n. 47.* iis consentientem. Requiritur tertio, ut fiat à potente condonare seu remittere, de quibus infra, ubi de donatione. in quibus de cætero casibus non valeat remissio creditoris, vide apud de Lugo. *l. c. n. 51.* remittitur verò debitum non tantum, remissione expressa, sed etiam tacita, interpretativa & virtuali, dum nimirum debitor (etiam ob certas causas non audens petere remissionem, ut Sa. *v. restitutio n. 32.*) probabilibus & moraliter certis conjecturis existimat, ereditorem non invitum fore, imò gratum futurum, si debitum retineat sibi que applicet. Per. Nav. *l. 3. de rest. c. 1. n. 160.* Less. *l. 2. c. 12. n. 48.* Castrop. *n. 5.* vide de hoc pluribus de Lugo *à n. 52.* Inducitur quoque hæc remissio factò in foro externo, puta, dum creditor instrumentum obligationis laceraret, cancellaret vel debitori traderet scienter & liberè. *L. habeo ff. de pactis. L. sibi rographum. ff. de probat.* quod usque ad eò verum esse ait Castrop. *n. 7.* ut ex eo tantum, quòd, si apud debitorem, nisi domesticus sit, illud instrumentum reperitur, sive cancellatum, sive non, & si præsumptio debitum vel solutum vel remissum esse, Et si creditor asserat se illud ignoranter tradidisse, cancellasse vel lacerasse,

vel vi aut furto sibi sublatum, id quidem testibus probare possit, interim tamen debitore non coacto solvere. Laym. *L. 3. tr. 2. c. 9. n. 11.* nequaquam tamen censetur fieri remissio restitutio ante solutionem pignore, ut constat ex *L. 3. ff. de pactis.* Porò dum plures sunt debitores ejusdem creditoris æquè primò vel æquè secundò, ex remissione uni facta non deobligantur alii; quia unius obligatio ad alterius obligationem non dependet, neque tamen etiam ob remissionem uni factam gravari debent cæteri. Si autem unus est principalis debitor & alii secundarii, facta remissione ipsi principali, deobligantur cæteri non secus, ac fidejussores liberato principali. ut Valq. *de rest. c. 19. §. 1. du. 4.* cum communi. E contra, si uni ex secundariis remittatur solùm actio, quæ creditor illum in defectum principalis convenire poterat & compellere, nihil per hoc remissum est principali debitori; quia hujus obligatio non dependet ab obligatione secundarii. Verum dum secundario remittitur ipsum debitum, quod præstare nequit nisi in defectu principalis, quia non est debitor, nisi principali deficiente, principalem non teneri solvere creditori, sed isti secundario, cui facta remissio; cum per hanc remissionem creditor jus suum, quod habebat contra principalem, transtulerit in illum secundarium, astruit Castrop. *cit. n. 7.* Qualiter autem Pontifex remittere possit debita aliena, vide apud eundem Castrop. *l. c. §. 6. per totum.* Illud hic notandum cum eodem §. 5. n. 6. quòd quò ad forum externum quantum est de jure communi, facta hac remissione pacto nudo, id est, nec juramento, nec stipulatione vestito, sola extinguatur actio & obligatio naturalis, remanente actione & obligatione civili, contra quam tamen excipere potest debitor allegata remissione sibi facta, pro ut habetur. §. *præterea. §. æquè Inst. de except. §. l. si unus. ff. de pactis.*

2. Resp. Secundo in specie; fit quoque extinctio debiti ipso jure per acceptilationem, ut constat ex §. 1. *Inst. quib. mod. toll. oblig. §. L. in pluribus. ff. de acceptilat.* est enim imaginaria seu juris fictione, nullà intercedente pecunià facta solutio ad interrogationem debitoris, num acceptum habeat debitum, creditore respondente: habeo: non minus liberans debitorem ab obligatione sua; quàm vera & realis, intercedente pecunià aliave re fungibili facta solutio. *Srv. ad tit. de acceptilat. th. 87.* ac *sibi dem Muller.* Ac ita est species liberationis civilis inducta à jure civili, non obstante. *l. 8. §. fin. ff. de acceptilat.* dicatur juris genium; cum, ut *Lauterb. in ff. de acceptilat. §. 3.* dicatur realis ratione usus & effectus. Definiti potest cum eodem §. 2. quòd fit modus, quo interroganti debitori verborum formà (intellige quibus contracta) obligatio à creditore per congruentem responsionem æquè, ac solutio facta esset, remittitur. Acceptum rogare possunt debitores eorumque hæredes & successores; per se tamen, non per alios; cum acceptilatio sit actus legitimus, qualis per alium vel alieno nomine expediti nequit, unde per tutorem, curatorem, procuratorem, etiam cum speciali mandato, acceptum rogari nequit. *l. 13. §. 10. ff. de acceptilat. Lauterb. l. c. §. 4.* *Srv. & Muller, l. c. th. 91. lit. a. §. seq.* possunt tamen id tutores, procuratores habentes mandatum directum in novationem, non in acceptilationem, per indirectum, novando nimirum, seu priùs in se recipiendo obligationem debitoris, & sic acceptum rogando, AA. citati. Possunt de cætero pupilli similesque, etsi rerum suarum administratione non habeant, sine autoritate tutorum, curatorum, rogare acceptum; cum hæc ratione conditionem suam meliorem faciant. *l. 2. §.*